

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 16Co/23/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123225333
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Stanislava Kollárová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2026:6123225333.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Stanislavy Kollárovej a členiek senátu JUDr. Dariny Legerskej a JUDr. Zuzany Slušnej v spore žalobkyne: A. B. C., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom D. - E., E. XXX, občan SR, právne zastúpená: Mgr. Jana Lenková, advokátka, so sídlom Krížna 38, 811 07 Bratislava, IČO: 37 445 863, proti žalovanému: F. F. G., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom D. - E., E. XXX, občan SR, právne zastúpený: JUDr. Lenka Sláviková, advokátka, so sídlom Nábr. Sv. Cyrila 47, Prievidza, IČO: 50 595 326, v konaní o zaplatenie 26.520,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 11. októbra 2024, č. k. 18C/13/2023- 385, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Na vec aplikoval ust. § 123, § 124 ods. 1, § 136 ods. 1, § 137 ods. 1 a 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 191 ods. 1, 2 CSP. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala voči žalovanému zaplatenia sumy 26.520,- Eur s príslušenstvom a náhrady trov konania. Žalobkyňa bola od marca roku 2014 do 26.03.2021 výlučnou vlastníčkou rodinného domu súp. č. XXX, postaveného na parcele č. XXX/XX o výmere 161 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie a pozemku parc. č. XXX/X o výmere 574 m² druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, k. ú. E., obec D. - E., okres H., evidované na LV č. XXX. Žalobkyňa tvorila so žalovaným po dobu 22 rokov partnerský vzťah od roku 1997 do 26.09.2019, z tohto vzťahu pochádzajú dve deti. Do ukončenia partnerského vzťahu bývala žalobkyňa spolu so žalovaným a ich deťmi v rodinnom dome, kedy bola nútená z rodinného domu aj s deťmi odísť a presťahovať sa do nájmu v I., kde žije doteraz. V súvislosti s ukončením partnerského vzťahu strán sporu došlo dňa 27.09.2019 k uzatvoreniu kúpnej zmluvy, ktorou žalobkyňa previedla na žalovaného spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach o veľkosti 4/10 za dohodnutú kúpnu cenu 1,- Euro, pričom predmetná kúpna zmluva bola do príslušného katastra zavkladovaná dňa 26.03.2021

a počnúc dňom povolenia vkladu je žalovaný podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti v podiele 4/10. Žalobkyňa sa opakovane pokúšala o prístup do nehnuteľnosti, keď žalovaný vymenil zámok na vstupnej bráne, ktorý odmietal žalobkyni vydať a žalobkyni bránil vo vstupe do nehnuteľnosti (výzva žalobkyne z 16.06.2021). Žalobkyňa neodišla z nehnuteľnosti dobrovoľne, ale išlo sa o nútený odchod, teda ide o nedobrovoľnú nerealizáciu jej vlastníckych práv k nehnuteľnostiam. Je nesporné, že žalovaný vedel o tom, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností a aj napriek tomu ich užíval v celom rozsahu pre svoje potreby, žalobkyni titulom užívania celej nehnuteľnosti neuhradil ani cent, pričom preukázateľne vedel, že po nútenom odchode žalobkyne z rodinného domu aj s deťmi nemá žiadny titul na užívanie. Žalovaný mal vedomosť, že takto získa bezdôvodné obohatenie v podobe nájmu, ktorý za tieto nehnuteľnosti neuhradí a musel byť s následkom svojho konania uzročený. Na

strane žalovaného je daná existencia bezdôvodného obohatenia, nakoľko žalovaný užíval nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve žalobkyne bez právneho dôvodu, čím je daný záver o úmyselnom bezdôvodnom obohatení na strane žalovaného. Výška náhrady sa v takom prípade odvodzuje od prospechu, ktorý získa plnením bez právneho dôvodu účastník, ktorý má za povinnosť majetkový prospech vydať podľa § 451 Občianskeho zákonníka. Druhý nárok, ktorý si žalobkyňa v spore uplatnila, bol nárok na náhradu za neužívanie spoločnej veci v období od 04/2021 do 01/2023 a to v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. Pokiaľ žalovaný ako spoluvlastník užíva spoločnú vec nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu, t. j. vo väčšom rozsahu ako mu patrí podľa veľkosti jeho podielu a to na úkor žalobkyne ako druhého spoluvlastníka, vzniká žalovanému právna povinnosť a žalobkyni právny nárok na finančné vyrovnanie, vyplývajúci z § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 123 Občianskeho zákonníka. S poukazom na to, že žalovaný bol v omeškaní s úhradou dlžných súm titulom vydania bezdôvodného obohatenia ako aj náhrady za neužívanie nehnuteľností, má žalobkyňa voči žalovanému nárok aj na úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. Žalovaný namietal, že pri oboch nárokoch je sporný spôsob užívania spoločnej nehnuteľnosti a to rodinného domu s. č. XXX v k. ú. E.. Žalovaný nesúhlasil s tvrdeniami žalobkyne čo do vznesených nárokov. Ak žalobkyňa uvádzala, že jej odchod z nehnuteľnosti bol vynútený, toto tvrdenie sa nezakladalo na pravde, žalobkyňa sama opustila spoločnú domácnosť, nakoľko si našla nového partnera. Žalobkyňa ničím nepreukázala, že išlo o vynútený odchod zo spoločnej nehnuteľnosti. Žalobkyňa nevykonávala svoje vlastnícke právo dobrovoľne, preto žalovaný nevidel žiadny právny dôvod na vydanie bezdôvodného obohatenia. K nároku na náhradu za neužívanie spoločnej nehnuteľnosti žalovaný uviedol, že niekoľko rokov až doposiaľ všetky náklady na údržbu a energie v rodinnom dome uhrádza výlučne sám, napriek tomu, že na ich úhrade sa mala podieľať aj žalobkyňa. Dokonca hypotéka na predmetnú nehnuteľnosť, kde na zmluve o hypotekárnom úvere je dlžníčkou žalobkyňa je splácaná z finančných prostriedkov žalovaného, ktoré jej mesačne posiela na jej účet, pričom takéto splácanie od žalovaného žiadala žalobkyňa a preto jej žalovaný mesačne spolu s energiami posiela sumu 750,- Eur, od odchodu zo spoločnej domácnosti žalovaný ďalej sám z vlastných finančných prostriedkov uhrádzal náklady na odvoz komunálneho odpadu aj za žalobkyňu, nakoľko má stále trvalý pobyt na uvedenej nehnuteľnosti, tiež daň z nehnuteľnosti, neuhrádzala ani výdavky na nutnú opravu rodinného domu a to strechy, plynového kotla, jeho servis, revízie, čistenie komínov, náter štítu - podhľadu podkrovia. Kľúče od nehnuteľnosti a spôsob ich nevydania nie je uvedený žalobkyňou pravdivo, v predložených sms správach je uvedené vytrhnuté z kontextu. V čase, kedy žalobkyňa odišla bývať k jej novému partnerovi, deti ostali striedavo bývať aj u neho, pričom synovi sa dvakrát stalo, že kľúče od rodinného domu stratil, o čom má vedomosť aj žalobkyňa, nakoľko teda došlo ku strate kľúčov, je pravdou, že žalovaný vymenil mechanické zámky, ostal však a je stále funkčný elektronický zámok na prílohu (tzv. „pípatko“), od ktorého elektronický kľúč naďalej vlastní žalobkyňa. Žalovaný tvrdil, že neužíva rodinný dom nad rozsah svojich spoluvlastníckych práv, žalobkyňa má doposiaľ v rodinnom dome uskladnené svoje veci. Dňa 27.09.2019 strany sporu uzatvorili nepomenovanú zmluvu, v zmysle ktorej žalovaný vyplatil žalobkyni sumu 60.000,- Eur, pričom povinnosťou žalobkyne bolo previesť na žalovaného jej spoluvlastnícky podiel 6/10 na nehnuteľnosti, splneniu tejto povinnosti sa žalobkyňa dlhodobo vyhýba, robí obštrukcie podávaním rôznych návrhov na súd a k exekútorom, v snahe bezdôvodne sa obohatiť a nepreviesť na žalovaného vlastnícke práva, uvedenú situáciu žalovaný rieši súdnou cestou o nahradenie prejavu vôle na uzatvorenie zmluvy o prevode vlastníckych práv. Konanie žalobkyne žalovaný považoval za vysoko účelové v snahe vyhnúť sa plneniu svojej povinnosti.

2. Súd prvej inštancie konštatoval, že rozhodnou pre posúdenie dôvodnosti žalobkyňou uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia ako aj nároku za neužívanie spoločnej nehnuteľnosti bolo vyriešenie spornej otázky existencie dohody o užívaní veci, patriacej žalobkyni a následne dohody o užívaní spoločnej veci. V prípade spoločnej veci toto právo vec užívať patrí pri podielovom spoluvlastníctve všetkým spoluvlastníkom spoločne a mierou oprávnení každého z nich je jeho spoluvlastnícky podiel (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Napriek tomu, že Občiansky zákonník princíp dohody spoluvlastníkov výslovne nestanovuje, z povahy podielového spoluvlastníctva vyplýva, že dohoda je primárnym spôsobom vyriešenia záležitostí spoluvlastníkov. Takáto dohoda nevyžaduje písomnú formu. Môže byť uzavretá aj len ústne. Dokonca aplikačná prax pripúšťa, že takáto dohoda o užívaní spoločnej veci môže byť uzavretá aj mlčky, v takom prípade je potrebné starostlivo uvážiť, či už v samotnom dlhodobom užívaní vecí určitým spôsobom

možno vidieť takúto dohodu. Bude tomu tak len vtedy, ak je takéto užívanie vecí podľa všetkých okolností zjavne výrazom uváženej vôle všetkých spoluvlastníkov, vzájomnou dohodou upraviť užívanie vecí.

3. Súd prvej inštancie na základe ním vykonaného dokazovania dospel k záveru, že Dohoda o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti zo strany žalovaného bola v spore preukázaná výpoveďou žalobkyne aj žalovaného, a podporne aj do sporu predloženými listinnými dôkazmi. Žalobkyňa vo výpovedi pred súdom totiž uviedla, že pri jej odchode zo spoločnej domácnosti citácia z výpovede žalobkyne: „povedal, že on teda zatiaľ bude platiť úver a ja som povedala, že dobre, kým sa teda vysporiadame s celým domom tak ten úver proste povedal, že bude platiť on a bol teda na moje meno a ja už som v tom dome nebývala.“ Na otázku právneho zástupcu žalovaného či poberala mzdu napriek tomu, že odišla zo spoločnej domácnosti od 09/2019 do 12/2019? Žalobkyňa uviedla: „nie v celom rozsahu ako bola na pracovnej zmluve“. Na otázku súdu či strany sporu uzavreli dohodu v čase keď opúšťala spoločnú domácnosť ohľadom platieb za dom, energie, ohľadom toho, kto v dome ostane bývať za akých podmienok žalobkyňa uviedla, citácia: „nebola takáto dohoda, lebo sme riešili, aby som sa ja vlastne dostala do normálu, tak potom už raz sme sa rozprávali, keď sme boli v tom, že mám odísť, on bude platiť hypotéku, on tam zostane bývať a ja si mám nájsť nájom. Naozaj ten môj strach bol taký, že donútil ma v podstate nájsť si nájom. Na otázku súdu, či sa v nejakej podobe bavili so žalovaným o tom, že žalovaný jej bude platiť za to, že v dome on ostane bývať, alebo naopak žalobkyňa uviedla, že nie, že to neriešili. Na otázku súdu či medzi nimi bola dohoda o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti či už ústna alebo konkludentná žalobkyňa uviedla, citácia: „ústna bola to, že on bude platiť hypotéku a energie, lebo tam býva, potom, keď už som vlastne odišla. Ale ja som mu v tom čase povedala, že môže odísť a predáme to. Že sa to proste predá. On chcel zostať v tom dome. Hovoril doslova, že on tam chce ostať.“

4. Dohoda o bezodplatnom užívaní nehnuteľností na čas po odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti t. j. po 09/2019 bola potvrdená aj žalovaným v jeho výpovedi. Žalovaný v účastníckom výsluchu pred súdom uviedol na otázku, či sa vzájomne so žalobkyňou dohodli na užívaní domu za úhradu resp., že tam môže bývať bezodplatne žalovaný uviedol, citácia: „nikdy nepadla taká požiadavka, že by som mal platiť úhradu. Boli sme dohodnutí, že budem platiť úver na dom, všetky náklady spojené s domom“. Na otázku súdu, či existovala medzi stranami sporu dohoda o bezodplatnom užívaní domu ním ako osobou, ktorá tam ostáva žalovaný uviedol, citácia: „bývaj tu a splň mi tieto podmienky teda zaplať úver, flexipôžičku, chcem auto, chcem mobil, čo som splnil. „ prvá základná podmienka bola, že zaplatím úver vo výške 90 tisíc Eur a ona bude do 31.12.2019 zamestnankyňou spoločnosti, s čím som súhlasil, následne som vyplatil celú dlžnú sumu za spoločnosť“.

5. Zo zmluvy zo dňa 27.09.2019 uzavretej len 5 dní po odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti do nájomného bytu je uvedené, že partnerský vzťah účastníkov zmluvy bol na základe vzájomnej dohody ukončený a v záujme korektných vzťahov do budúcnosti previedla žalobkyňa na žalovaného 4/10-iny nehnuteľností kúpnu zmluvou zo dňa 17.09.2019 za odplatu 1,- Euro. Ďalej sa účastníci zmluvy dohodli v bode IV. zmluvy na tom, že žalovaný sa zaviazal vyplatiť žalobkyni čiastku 60.000,- Eur resp. zabezpečiť jej nehnuteľnosť - byt v tejto hodnote v Prievidzi, resp. v jej blízkom okolí za súhlasu oboch účastníkov zmluvy.

6. Napriek tomu, že zástupkyňa žalobkyne v spore tvrdila v procesnom útoku, že žiadna dohoda o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti neexistovala, súd prvej inštancie mal za to, že vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že takúto dohodu strany sporu uzavreli ústne ešte v čase, keď žalobkyňa opúšťala spoločnú domácnosť. Pri zistenej existencii dohody medzi žalobkyňou a žalovaným o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti žalovaným s účinnosťou od 09/2019 doposiaľ ako zrejmeho titulu, na základe ktorého žalovaný predmetnú nehnuteľnosť bezodplatne užíval nemožno považovať nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 10/2019 do 03/2021 vo výške 850,- Eur mesačne t. j. spolu za 18 mesiacov suma 15.300,- Eur ani nárok na náhradu za neužívanie nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve od 04/2021 do 01/2023 v rozsahu podielu 6/10 vo výške 510,- Eur mesačne (vypočítaná zo sumy 850,- Eur mesačne bez energií x 6/10) t. j. za 22 mesiacov á 510,- Eur spolu 11.220,- Eur za právne dôvodný, preto súd nároky uplatnené žalobou zamietol z dôvodu, že medzi stranami sporu došlo k dohode o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti zo strany žalovaného. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 55/2009 zo dňa 21.12.2009 vyplýva, že v prípade, že sa spoluvlastníci o spôsobe užívania spoločnej veci prípadne o jej náhrade nedohodnú (§ 139 ods. 2 OZ), ide o nárok, ktorý vyplýva z § 137

ods. 1 OZ v spojení s § 123 OZ. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno svojich tvrdení, že išlo zo strany žalobkyne o nútený odchod zo spoločnej domácnosti, kedy mal žalovaný prinútiť žalobkyňu, aby odišla. Svedecké výpovede p. C.

a p. J. vypovedali o tom, že aj oni boli tí, ktorí nabádali žalobkyňu, aby odišla. Žalobkyňa nepreukázala, že bol na ňu zo strany žalovaného vyvíjaný nátlak, k fyzického ataku, ak aj došlo, tak ešte v čase, kedy bývali spolu ako partneri v byte na Severe, avšak iné násilie, ktorého by sa dopustil žalovaný voči žalobkyňi zistené nebolo. Aj z kamerového záznamu

a fotografií z neho bolo zistené, že žalobkyňa si po jej odchode z domácnosti bola opakovane brať v dome veci a to aj za prítomnosti samotného žalovaného. Nebolo preukázané ani ďalšie tvrdenie žalobkyne, že od mesiaca 09/2019 je úplne vylúčená z užívania rodinného domu, že do nehnuteľnosti má zamedzený prístup, že od uvedenej doby nehnuteľnosti neužíva vôbec, pričom od uvedenej doby rodinný dom obýva a užíva výlučne pre svoje potreby žalovaný. Nebolo bez akýchkoľvek pochybností hodnoverne preukázané ani tvrdenie, že žalovaný odmieta žalobkyňi vydať nové kľúče, že tieto nemá ona k dispozícii a že žalovaný žalobkyňi bráni vo vstupe do nehnuteľnosti. Nebolo preukázané ani tvrdenie, že od mesiaca 09/2019 žalovaný predmetné nehnuteľnosti užíva výlučne v celom rozsahu sám pre svoje potreby

a neobmedzene. S poukazom na uvedené, vychádzajúc zo znenia vyššie citovaných zákonných ustanovení dospel k záveru, že nárok uplatnený žalobou titulom vydania bezdôvodného obohatenia v sume 15.300,- Eur ani titulom zaplataenia náhrady za neužívanie nehnuteľnosti

v podielovom spoluvlastníctve v sume 11.220,- Eur nie je dôvodný a nemožno ho žalobkyňi priznať.

7. Keďže súd prvej inštancie dospel k záveru, že základ nároku nie je daný, nezaoberal sa ďalej spornou výškou žiadanej náhrady za neužívanie spoločnej veci ani vznesenou námietkou premlčania. Rovnako neposudzoval ani dôvodnosť kompenzačnej námietky, vznesenej zo strany žalovaného podľa § 152 CSP ako procesným úkonom, ktorý spôsobí zmenu, zánik či oslabenie práva protistrany, pretože žalobu žalobkyne v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. Z uvedeného dôvodu kompenzačnú námietku vo výške 22.923,14 Eur súd neposudzoval v zmysle prednesu zástupkyne žalobkyne ako vzájomnú žalobu ale v súlade

s § 147 ods. 2 CSP tento prejav žalovaného posúdil len ako prostriedok procesnej obrany žalovaného a nie ako vzájomnú žalobu, ktorú má za danej situácie zamietat'.

8. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ako úspešnej strane sporu priznal proti žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ich výške súd rozhodne samostatným uznesením podľa § 262 CSP. Dôvody pre aplikáciu § 257 CSP súd v spore nezistil.

9. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie, namietajúc ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. Nesúhlasila so závermi súdu prvej inštancie, že v konaní bola jednoznačne zistená a preukázaná (ústna) „Dohoda o bezodplatnom užívaní nehnuteľností“, ktorá mala byť v spore preukázaná výpoveďami strán sporu, a podporne aj do sporu predloženými listinami. Uviedla, že v prípade, ak by žalobkyňa súdom „zistenú“ dohodu so žalovaným uzavrela, je zrejmé, že by nepodala žalobu, ktorá je predmetom tohto konania, a napadnutý rozsudok je svojvôľou súdu. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nerozlíšil, že žalobkyňa si v konaní uplatnila voči žalovanému 2 nároky vyplývajúce z dvoch rôznych právnych titulov (nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a nárok na náhradu za neužívanie spoluvlastníckeho podielu), čo je zrejmé aj z toho, že súd v odôvodnení argumentuje len odkazmi na ust. § 137 ods. 1 OZ, ktoré sa týkajú podielového spoluvlastníctva, t. j. ako by si žalobkyňa nárok ako výlučný vlastník v konaní ani neuplatnila. Súd v rozpore

s kontradiktórnosťou konania „zistil“ dohodu a urobil ju predmetom dokazovania aj tam, kde ju žiadna zo strán netvrdila, pričom ju vyvodil zo zjavne nesúhlasných vyjadrení. Žalobkyňa považuje napadnutý rozsudok v kontexte súdom vysloveného predbežného právneho názoru, ktorý vyslovil po výsluchu strán sporu a v rámci ktorého vyslovil, že za nesporné považuje, že žalovaný nehnuteľnosť v rozhodnom období užíval ako aj to, že žalovaný netvrdil žiadny právny titul na užívanie tejto nehnuteľnosti za prekvapivý, arbitrárny, zmätočný, nepresvedčivý a vydaný bez akejkoľvek opory vo vykonanom dokazovaní. Žalobkyňa tiež namietala, že

v zmysle § 118 ods. 2 CSP je povinnosťou súdu oboznámiť strany sporu na pojednávaní

s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež s predbežným náhľadom na to, ktoré z navrhnutých dôkazov treba vykonať a ktoré vykonané nebudú, pričom stranám sporu

sa má vytvoriť možnosť, aby tomu, s čím ich oboznámil súd, prispôsobili svoj ďalší procesný postup v konaní. Súd prvej inštancie vyslovil svoj predbežný právny názor na vec (1:52:17 zvukovej nahrávky, 1. časť) po výpovedi žalobkyne aj žalovaného, v rámci ktorého uviedol, že: (i) má spornú výšku oboch žalovaných nárokov, ako aj to, že žalovaný poprel tvrdenia žalobkyne, že by jej bránil v užívaní spoločnej nehnuteľnosti, a že dôkazné bremeno k tejto skutočnosti zaťažuje žalobkyňu, že žalobkyňa dostatočne nepreukázala, že jej bolo žalovaným bránené užívanie spoločnej nehnuteľnosti, (ii) má za nesporné, že žalovaný

v rozhodnom období nehnuteľnosť vo výlučnom vlastníctve žalobkyne užíval a že žalovaný netvrdil žiadny právny titul na užívanie tejto nehnuteľnosti a preto mal súd za to, že právny nárok čo do bezdôvodného obohatenia podľa zhodných tvrdení strán sporu podľa aktuálneho právneho názoru súdu je daný. Súd prvej inštancie napriek svojmu predbežnému právnemu názoru, v bode 29. odôvodnenia napadnutého rozsudku konštatoval, že rozhodnou pre posúdenie dôvodnosti žalobkyňou uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia ako aj nároku za neužívanie spoločnej nehnuteľnosti bolo vyriešenie spornej otázky existencie dohody o užívaní veci patriacej žalobkyňi a následne dohody o užívaní spoločnej veci odkazujúc ďalej na ust. § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Keďže súd uvedenú skutočnosť ako spornú v predbežnom posúdení vôbec neuviedol a ako spornú ju označil až v odôvodnení napadnutého rozsudku, svojím postupom porušil princíp rovnosti strán sporu ako aj právo žalobkyne na súdnu ochranu ako aj právo na spravodlivý súdny proces. Takýto postup súdu je zároveň právne neudržateľný. V konaní nebola existencia dohody o bezodplatnom užívaní ani tvrdená a ani preukázaná – úplná absencia obsahu a náležitosti dohody, absencie vôle strán na jej uzavretie, neexistencia okolností jej uzavretia – arbitrárne skutkové zistenia súdu týkajúce sa zistenia dohody (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP). Súd prvej inštancie vykonal výsluch žalobkyne na pojednávaní konanom dňa 10.05.2024, pričom z jej výsluchu vyplynulo, cit. (obsahom bodu 31. odôvodnenia): Na otázku súdu, či strany sporu uzavreli dohodu v čase, keď opúšťala spoločnú domácnosť ohľadom platieb za dom, energie, ohľadom toho, kto v dome ostane bývať za akých podmienok žalobkyňa uviedla, citácia: „nebola takáto dohoda, lebo sme riešili, aby som sa ja vlastne dostala do normálu, tak potom už raz sme sa rozprávali, keď sme boli v tom, že mám odísť, on bude platiť hypotéku, on tam zostane bývať a ja si mám nájsť nájom. Naozaj ten môj strach bol taký, že donútil ma v podstate nájsť si nájom. Na otázku súdu, či sa v nejakej podobe bavili so žalovaným o tom, že žalovaný jej bude platiť za to, že v dome on ostane bývať, alebo naopak žalobkyňa uviedla: že nie, že to neriešili. Na otázku súdu, či medzi nimi bola dohoda o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti či už ústna alebo konkludentná, žalobkyňa uviedla, citácia: „ústna bola to, že on bude platiť hypotéku

a energie, lebo tam býva, potom, keď už som vlastne odišla. Ale ja som mu v tom čase povedala, že môže odísť a predáme to, že sa to proste predá. On chcel zostať v tom dome. Hovoril doslova, že on tam chce ostať.“ Z výsluchu žalovaného na pojednávaní dňa 10.05.2024 vyplynulo, cit. (1:27:39 zvukovej nahrávky, 1. časť) v kontexte toho, čo sa dohodli, že bude platiť po odchode žalobkyne z rodinného domu, cit. „ja sa v tom strácam (reaguje sudca), odpovedá žalovaný, že úver na dom, reaguje súd, že toto ste si dohodli, že budete platiť?, odpovedá žalovaný: že všetky náklady spojené s domom t. j. s jeho údržbou, akékoľvek náklady, smeti, ...poistku na dom ...“ (1:29:09 zvukovej nahrávky, 1. časť), cit. dotaz súdu „keď ste sa rozchádzali padla komunikácia sa odohrala v takom kontexte, áno, či nie, ostávaš tu bývať a ak budeš toto platiť, tak tu ostaň, bývaj, niečo také sa tam obohralo? alebo naopak bolo povedané, že budeš tu bývať a budeš mi platiť za môj podiel, niečo také sa tam vôbec obohralo? Bola tam nejaká komunikácia aj ja tam mám predsa podiel, budeš mi niečo platiť za môj podiel a bolo to niečím kompenzované prípadne v tých platbách aj na deti ? ...na čo odpovedal žalovaný nie, ... (potom bola reakcia žalovaného k platbám na deti)...nebolo tam nič, nebola tam žiadna zmienka, až po 2,5 roku tam boli prvé zmienky, že chce niečo navyše, že ja veci nadužívam, ja som sa tieto veci dozvedel po 3 rokoch, ja som si dal zavkladovať zmluvu až 2 roky po tom, keď som bol v lepšej pozícii. Takže nebolo nič.“ (1:30:21 zvukovej nahrávky, 1. časť), cit. dotaz súdu: „teda nebola žiadna ústna ani konkludentná dohoda o bezodplatnom užívaní, toho celého ??...(reakcia žalovaného) bývaj tu, zaplať úver, ...to boli požiadavky ktoré akceptoval.“ (1:31:20 zvukovej nahrávky, 1. časť) cit. žalovaného na dopyt PZ žalovaného: „(za platenie hypotéky), že tam môžem ostať bývať, bezodplatne alebo odplatne?, na čo reagoval žalovaný, že nikdy v priebehu tých cca 3 rokov nepadlo rozhodnutie ...“. Žalobkyňa namietala, že súd prvej inštancie pri posudzovaní oboch nárokov žalobkyne v konaní úplne odignoroval skutočnosť, že žalobkyňa bola v čase od 9/19 do 3/2021 výlučným vlastníkom nehnuteľností a ako výlučný vlastník žalovanému nikdy nedala súhlas na bezodplatné užívanie a tiež odignoroval fakt, že po tom, čo došlo v 03/2021

k zavkladovaniu kúpnej zmluvy, žalobkyňa naďalej zostala väčšinovým podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti s podielom 6/10-in), t. j. pri rozhodovaní o hospodárení so spoločnou vecou mala väčšinu,

žalobkyňa ako väčšinový spoluvlastník (s podielom 6/10-ín) rozhodovala o tom, za akých podmienok môže žalovaný nehnuteľnosti po jej odchode zo spoločnej domácnosti užívať a ako väčšinový podielový spoluvlastník bez akýchkoľvek pochyb žalovanému nedala súhlas na bezodplatné užívanie a ani nebola stranou takejto dohody, nemala na to žiadny racionálny dôvod a ani okolnosti jej odchodu zo spoločnej domácnosti by takémuto konaniu nenasvedčovali. Skutkový stav zistený súdom v konaní vykonaných dôkazov nepotvrďuje ústnu ani konkludentnú dohodu o bezplatnom užívaní nehnuteľnosti (vo výlučnom vlastníctve žalobkyne a následne v podielovom spoluvlastníctve v podiele 6/10)

a takúto dohodu nemožno vydedukovať ani z tvrdenia, že žalobkyňa od žalovaného náhradu nežiadala na začiatku, ale až po 2,5 roku. Ak by mal platiť názor súdu, že z nesúhlasného vyjadrenia strán sporu vyplýva dohoda, je takáto argumentácia súdu právne neudržateľná. Žalovaný vo svojich písomných podaniach vo veci (ani v podanom odpore, ani vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 27.07.2023) nepoprel, že celú nehnuteľnosť užíva a táto skutočnosť vyplýva aj zo súdom vysloveného predbežného právneho názoru, t. j. jednalo sa o nespornú skutočnosť a táto nemala byť predmetom dokazovania a tak ju mal vyhodnotiť aj súd. Tvrdenia týkajúce sa, že nehnuteľnosť neužíva v celom rozsahu účelovo tvrdil až vo svojej výpovedi pred súdom (na pojednávaní dňa 10.05.2024), keď opäť na dotazy súdu, že v akom rozsahu užíval nehnuteľnosť, či celú alebo len jej časť uviedol vyššie uvedené. Výpoveďou sa má potvrdiť len to, čo strana v konaní tvrdila, ak to nie je možné preukázať inak; výpoveďou sa nepreukazujú skutočnosti, ktoré strana v konaní ani netvrdila, a to s odkazom na ust. § 195

ods. 1 CSP. Je neprípustné, aby súd v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania zisťoval skutkové zistenia, ktoré strany ani v konaní netvrdili, výsluchom strany sporu a teda, aby výsluchom žalovaného „zisťoval objektívnu (materiálnu) pravdu“. Zo samotnej skutočnosti, že súd vyššie uvedenými argumentami zdôvodnil napadnutý rozsudok je zároveň zrejmé, že nepostupoval v konaní v súlade s princípom rovnosti strán sporu. Žalobkyňa v konaní poukázala, na konštantnú judikatúru odvolacieho súdu, a to rozsudok NS SR sp. zn.

6Cdo 184/2010. Žalobkyňa vo svojom podaní zo dňa 31.10.2023 žiadala súd, aby s poukazom na opakované dopĺňanie skutkových tvrdení/nárokov a dôkazov zo strany žalovaného, uplatnil sudcovskú koncentráciu konania vo vzťahu k ďalším tvrdeniam/námietkam/dôkazom žalovaného v tejto veci, nakoľko sa nejedná o skutočnosti, ktoré nemohol bez vlastnej viny uviesť už v podanom odpore, resp. duplike a, aby na ďalšie žalovaným predkladané dôkazy

v konaní neprihliadal. Súd aj napriek vyššie uvedenému, t. j. napriek námietkam žalobkyne na žalovaným neskôr predložené dôkazy neuplatnil sudcovskú koncentráciu konania a pri zisťovaní skutkového stavu vychádzal z ničím nepreukázaných tvrdení žalovaného, čím bol porušený princíp rovnosti strán sporu a na základe takto vykonaných dôkazov potom skutkový stav zistený súdom neobstojí. Právne významné je len to, že žalobkyňa nehnuteľnosť na konci septembra 2019 opustila a od jej odchodu nehnuteľnosť neužíva; a od uvedenej doby nehnuteľnosť užíva výlučne žalovaný, čo v konaní bolo bez akýchkoľvek pochyb preukázané. Napadnutý rozsudok je arbitráry a nepreskúmateľný, nakoľko neobsahuje žiadne odôvodnenie vo vzťahu k argumentácii žalobkyne tvoriacej obsah žalobného návrhu, súd len odcitoval obsah podaní žalobkyne, čím súd porušil právo žalobkyne na spravodlivý proces, čo opiera o judikatúru Ústavného súdu v rozhodnutiach I. ÚS 243/07, III. ÚS 307/2012, III. ÚS 11/2011, IV. ÚS 14/07, III. ÚS 311/07. Navrhla, aby odvolací súd v súlade s ust. § 388, resp. § 389 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, zmenil tak, že žalobe žalobkyne vyhovie v celom rozsahu a prizná jej nárok na náhradu trov prvoinštančného ako aj odvolacieho konania v plnom rozsahu, resp. napadnutý rozsudok zruší a vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

10. Žalovaný v písomne podanom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedol, že sa stotožňuje so závermi súdu a odôvodnením rozsudku. Súd prvej inštancie komplexne, podrobne a bez pochybností zistil skutkový stav, vykonal navrhované dôkazy a svojou činnosťou pri ich hodnotení dospel k správnym právnym záverom. Ako bolo preukázané svedeckými výpoveďami strán sporu a jednotlivými listinnými dôkazmi, medzi ním a žalobkyňou bola jednoznačne uzatvorená dohoda o bezodplatnom užívaní predmetnej nehnuteľnosti, a preto súd správne dospel k názoru, že nárok žalobkyne nie je daný. Ak by aj nebola dokázaná existencia dohody o bezodplatnom užívaní (čo nebol tento prípad), ani ostatné hmotnoprávne podmienky na priznanie nároku požadovaného žalobkyňou neboli splnené ani preukázané. Napriek tomu, že nárok žalobkyne nebol preukázaný ani dôvodný, nárok je premlčaný. Žalobkyňa nevyvrátila právne závery súdu o jej nezájume o užívanie spoločnej nehnuteľnosti, ktoré mal súd jednoznačne dokázané jednak jej výsluchom a jednak dôkazmi predloženými žalobkyňou. Žalobkyňa nenamietala závery súdu o neuplatňovaní si finančného nároku za užívanie nehnuteľnosti počas doby 3 rokov od odstávania. V konaní bolo preukázané, že uzatvorili so žalobkyňou dohodu o bezodplatnom užívaní rodinného domu, že žalobkyňa túto dohodu dlhodobo rešpektovala, pretože

z dôkazov predložených súdu a správania žalobkyne počas skoro 3 rokov od odsťahovania nijakým spôsobom, ani raz, nebola z jej strany vznesená žiadna požiadavka na úhradu tvrdených nárokov. Súd predbežné právne posúdenie vydal po uskutočnení prvého pojednávania, kde neboli vykonané všetky dôkazy a neboli prednesené všetky právne názory a právne posúdenia strán sporu a ich právnych zástupcov. Súd prvej inštancie jednoznačne vo svojom odôvodnení rozsudku, a to konkrétne v bodoch 31., 32., 33., jasne určil, kedy sa dohoda uzatvorila (pri odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti), aký mala obsah (ja budem uhrádzať dohodnuté náklady a budem bezodplatne v dome bývať), kto túto dohodu uzatvoril (strany súdneho sporu), ako aj presné definovanie vôle strán túto dohodu uzatvoríť. Od začiatku sporu žalovaný tvrdil, že nehnuteľnosť jednoznačne užíva na základe tejto dohody a že takáto dohoda bola uzatvorená. Navrhol, aby odvolací súd posúdil odvolanie žalobkyne ako nedôvodné a rozsudok prvoinštančného súdu potvrdil a priznal žalovanému náhradu trov konania.

11. Žalobkyňa vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného uviedla, že vyjadrenie žalovaného je všeobecné, fráзовité, bez odkazu/prepojenia na konkrétne dôkazy, bez odkazu na konkrétne citácie výpovedí, z ktorých majú žalovaný tvrdené skutočnosti ohľadom „jednoznačného preukázania“ dohody strán sporu o bezodplatnom užívaní rodinného domu vyplývať; obmedzujúce sa na konštatáciu správnosti skutkových zistení a záverov súdu, ktoré sú obsahom napadnutého rozsudku. Žalovaný začal dohodu tvrdiť v konaní a to až po tom, čo žalobkyňa

v konaní poukázala na konštantnú judikatúru NS SR, a to rozsudok NS SR, spis. zn.

6Cdo 184/2010, z ktorej rezultuje, že nie je dôležitý dôvod, pre ktorý žalobkyňa ako podielový spoluvlastník nehnuteľnosť neužíva, ale že ju neužíva ako aj, že nie je dôležité užívanie nehnuteľnosti treťou osobou. Vo vzťahu k námietke premlčania žalobkyňa uviedla, že v konaní (podaním zo dňa 31.10.2023) namietala celkovú zmätočnosť, neurčitost' a ne kvalifikovanost' námietky premlčania vznesenej žalovaným vo vzťahu k nároku žalobkyne. Žalobkyňa uviedla, že sa k námietke pre absenciu konkrétnych skutkových tvrdení ohľadom premlčania nevyjadřila a žiadala súd, aby na podanie žalovaného zo dňa 09.10.2023 označené ako „prehľadný výpočet“ s poukazom na sudcovskú koncentráciu konania neprihliadal a sudcovskú koncentráciu konania (s odkazom na § 153 CSP) uplatnil aj vo vzťahu k ďalším skutkovým tvrdeniam/námietkam žalovaného, nakoľko sa nejedná o skutočnosti, ktoré nemohol bez vlastnej viny uviesť už

v podanom odpore resp. duplike. Námietka premlčania vznesená žalovaným sa týkala len nároku na bezdôvodné obohatenie, pričom žalobkyňa si voči žalovanému uplatnila nárok, ktorý jej ako podielovému spoluvlastníkovi vyplýva zo zákona, že v prípade bezdôvodného obohatenia sa jedná o úmyselné bezdôvodné obohatenie žalovaného, pri ktorom je premlčacia lehota 10 rokov, t. j. jej nárok nie je premlčaný. Žalobkyňa v konaní tvrdila a svojou výpoveďou pred súdom potvrdila, že sa jej žalovaný vyhrážal, že sa musela odsťahovať z rodinného domu do bytu v H., lebo sa bála o svoj život a život detí ako aj, že po jej odchode z rodinného domu chcela nehnuteľnosť predať, keďže bola jeho výlučným vlastníkom, avšak žalovaný chcel v dome zostať, pričom súd všetky tieto skutočnosti odignoroval, a preto sa žalobkyňa

k tvrdeniam žalovaného, v ktorých sa snaží len účelovo prekrúcať fakty a popierať realitu nepovažuje za potrebné vyjadrovať v širšom rozsahu. Právni zástupcovia strán sporu sa osobne stretli dňa 26.10.2021 o 13.30 hod. v E., pričom predmetom ich vzájomného stretnutia bolo mimosúdne doriešenie, jednak: sporu vedného na OS Prievidza spis. zn. 12C/14/2021,

v ktorom sa žalovaný domáhal voči žalobkyňi zaplata sumy vo výške 15.445,- Eur s prísl., sporu vedeného na OS BB pod spis. zn. 9Up/970/2021, v ktorom sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplata sumy 60.000,- Eur s prísl., ako aj prerokovanie ďalších (peňažných) nárokov bývalých partnerov, za účelom celkového doriešenia vzájomných nárokov, medzi ktorými bol aj nárok žalobkyne za neužívanie nehnuteľnosti vyčíslený sumou 15.000,- Eur

(za obdobie 25 mesiacov á 600,- Eur vychádzajúc z hodnoty 1.000,- Eur (850,- Eur nájomné + 150,- Eur energie) x 0,6 podiel), pričom PZ žalobcu návrh celkového doriešenia vzájomných vzťahov strán sporu predložil PZ žalovaného na stretnutí. K tvrdeniam žalovaného, že súd nie je viazaný svojim predbežným právnym posúdením veci, ktoré vykonal po uskutočnení prvého pojednávania, kde neboli vykonané všetky dôkazy a neboli prednesené všetky právne názory

a právne posúdenia strán sporu a ich právnych zástupcov a v zmysle rozhodovacej praxe súdov sa môže odkloniť od svojho právneho posúdenia, pokiaľ vykonané dokazovanie nasvedčuje inému záveru (bez toho, aby uviedol aké dôkazy mali nasvedčovať inému záveru) a tento svoj právny záver súd riadne odôvodní žalobkyňa uvádza, že v prípade, ak súd vyslovil svoj predbežný právny názor na vec po vylúčení strán sporu, t. j. po vylúčení žalobkyne

a žalovaného, ktorý bol v konaní vykonaný len raz a to na pojednávaní dňa 10.05.2024, v rámci ktorého konštatoval, že má za nesporné, že žalovaný nehnuteľnosť vo výlučnom vlastníctve žalobkyne v rozhodnom období užíval ako aj že žalovaný netvrdil žiadny právny titul na užívanie nehnuteľnosti, čo je pre rozhodnutie vo veci a ďalší postup podstatná okolnosť, pričom súd po takomto predbežnom posúdení veci z výpovedí strán sporu zistil, že strany sporu uzatvorili dohodu o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti, je nepochybné, že jeho závery nad akúkoľvek pochybnosť nemôžu byť správne. V kontexte uvedeného potom aj odkaz žalovaného na rozsudok KS Trenčín, spis. zn. 27CoCsp/1/2022 neobstojí a je bez akejkoľvek relevancie. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že žalobkyňa nevyzvala žalovaného na úhradu náhrady za užívanie nehnuteľnosti a že žalovaný na základe obojstrannej dohody uhradil náklady na hypotéku, ktorým má byť email zo dňa 31.10.2023, resp. jeho citácia (bez uvedenia konkrétnej citácie emailu), na ktorý sa mala žalobkyňa odvolávať vo svojom podaní na súd. Jedná sa o vymyslené tvrdenia žalovaného, nakoľko žalobkyňa, ani jej PZ v uvedený deň 31.10.2023 (t. j. už počas súdneho konania) žiadny email žalovanému, ani jeho PZ neposielala, navyše z tvrdení žalovaného ani nie je zrejmé, kto a komu mal email v predmetný deň poslať. Tvrdenia žalovaného, že platil za žalobkyňu hypotéku a prevádzkové náklady spojené s nehnuteľnosťou, a tieto platby majú nahrádzať nárok žalobkyne za neužívanie nehnuteľnosti sú neudržateľné, nakoľko platby spojené s hypotékou je potreba platiť z dôvodu, že nákup nehnuteľnosti bol realizovaný na úver a tieto nie je možné považovať za protihodnotu za užívanie celého domu. Žalobkyňa vo vzťahu ku konštatácii žalovaného, že samotný súd v odôvodnení poukazuje na to, že je nesporné, že žalobkyňa nijakým spôsobom počas 3 rokov od odsťahovania nevzniesla požiadavku na úhradu akéhokoľvek nároku vyplývajúceho z užívania domu žalovaným, uviedla, že po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku tento žiadne vyššie uvedené „skutkové zistenie“ súdu neobsahuje a toto skutkové zistenie súdu si žalovaný vymyslel. Skutkové zistenia súdu, ktoré sú obsahom napadnutého rozsudku obsahujúce údaje obdobia 3 rokov sa týkajú toho, že žalobkyňa nebola v nehnuteľnosti 3 roky, nie, že 3 roky nevzniesla požiadavku na úhradu, čo sú celkom iné skutočnosti. K tvrdeniam žalovaného týkajúcim sa toho, že žalobkyňa odišla z domu kvôli novému partnerovi, tieto žalobkyňa vyvrátila do konania predloženými dôkazmi, nájomnou zmluvou, ktorou preukázala nájom bytu v H., ktorá bola 2 x predĺžovaná, čo konštatoval aj sám súd v bode 10. odôvodnenia napadnutého rozsudku, že si „žalobkyňa“ prenajala dvojizbový byt na ulici K. E. L. H., ktorý užívala ona a maloletý I. G. a G. M. G. s dobou nájmu od 22.09.2019 do 21.03.2020 s nájomným 480,- Eur mesačne. Skutočnosti týkajúce sa nového partnera žalobkyne či novej partnerky žalovaného neboli predmetom dokazovania v konaní. Žalobkyňa záverom k vyjadreniu žalovaného uviedla, že z dôvodu absencie konkrétnej reakcie žalovaného na odvolanie žalobkyne a v ňom obsiahnuté odvolacie dôvody nepovažuje za potrebné k tvrdeniam žalovaného, ktoré sú obsahom jeho vyjadrenia v širšom rozsahu, vyjadrovať sa.

12. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d), f), g) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolaní (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z nasledujúcich dôvodov:

13. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala dvoch nárokov a to zaplata sumy za užívanie nehnuteľnosti v rozhodnom období, ktorá bola vo výlučnom vlastníctve žalobkyne titulom bezdôvodného obohatenia, keď žalovaný užíval spornú nehnuteľnosť bez právneho dôvodu a zaplata sumy titulom nadužívania spoluvlastníckeho podielu žalovaným. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní mal preukázanú existenciu ústnej dohody o bezodplatnom užívaní spornej nehnuteľnosti a nároky žalobkyne ako nedôvodné zamietol.

14. Odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje a uvádza nasledovné:

15. Odvolateľka odvolaním namietala, že neboli splnené procesné podmienky, porušenie práva na spravodlivý proces, inú vadu konania, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie vecí / § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP/.

16. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP predstavuje transformáciu ústavnoprávnych princípov do civilného sporového konania. Podľa čl. 46 Ústavy SR sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 48 Ústavy SR má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. V tomto odvolacom dôvode ide o porušenie procesných práv a nie hmotnoprávnych nárokov strán. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

17. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

18. Pokiaľ žalovaný deklaroval v odvolaní uplatnenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP, odvolací súd uvádza, že tento odvolací dôvod dopadá na všetky pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod iné odvolacie dôvody, avšak vždy len za predpokladu, že tieto pochybenia mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Zvyčajne pôjde o prípady nesprávne realizovanej mandukčnej povinnosti súdu, pochybenia vo vykonanom dokazovaní /napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu, vypočutie svedka bez jeho poučenia o práve odoprieť výpoveď a podobne/ alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu.

19. Pokiaľ ide o odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, podstata tohto odvolacieho dôvodu spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom toho je, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú, alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne, že neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané, alebo vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov.

20. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní sa považuje taký výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúcejmu z ust. § 191 CSP. Podľa citovaného ustanovenia hodnotí súd dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie v prípade, ak by zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplývajú, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli

v konaní najavo, prípadne preto, že pri hodnotení dôkazov, poprípade poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti je logický rozpor, alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje citovanému zákonnému ustanoveniu.

21. Nesprávny skutkový záver je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie nepostupuje pri hodnotení dôkazov podľa § 191 CSP. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazov v súdnom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov súdom z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie len v prípade, ak by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré

z vykonaných dôkazov, alebo prednesov účastníkov nevyplnuli, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré neboli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že v hodnotení dôkazov, či poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti, je logický rozpor.

22. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd pochybí pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo ak síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy).

23. Žalobkyňa v podanom odvolaní namietala nesprávne závery súdu prvej inštancie o uzatvorení dohody o bezodplatnom užívaní sporných nehnuteľností.

24. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

25. Podľa § 136 ods. 1 Občianskeho zákonníka vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov.

26. Podľa § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

27. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

28. Podľa § 456 veta prvá Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

29. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že obsahom vlastníckeho (spoluvlastníckeho) práva, je okrem iného, aj oprávnenie vlastníka vec v medziach zákona užívať. Vec môže byť v spoluvlastníctve aj viacerých osôb, pričom spoluvlastnícky podiel vyjadruje mieru účasti spoluvlastníka na vzťahu k spoločnej veci. To znamená, že vyjadruje aj mieru účasti, pokiaľ ide o užívanie spoločnej veci. Každý zo spoluvlastníkov je v zmysle § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávnený spoločnú vec užívať v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu. V prípade, že spoluvlastníkov nie je zabezpečené užívanie spoločnej veci v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, má právo na poskytnutie tomu zodpovedajúcej náhrady vo forme peňažného plnenia.

Tomuto právu potom korešponduje povinnosť spoluvlastníka, ktorý vec užíva, takéto plnenie spoluvlastníkovi vylúčenému z užívania spoločnej veci poskytnúť.

Z vyššie uvedeného možno vyvodiť, že ak sa podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva osobitne v Občianskom zákonníku upravený, ide o nárok,

ktorý vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 123

Občianskeho zákonníka. (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu

SR z 24. novembra 2009 sp. zn. 4Cdo/277/2009). K nároku spoluvlastníka na náhradu za neužívanie spoločnej veci v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu judikoval Najvyšší súd SR aj v uznesení sp. zn.6Cdo 184/2010 z 27. októbra 2010, v rámci ktorého konštatoval, že tento nárok vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Jeho nevyhnutným predpokladom je užívanie tejto veci druhým spoluvlastníkom (ostatnými spoluvlastníkmi) nad rozsah jeho (ich) spoluvlastníckeho podielu. Neužívanie veci v rozsahu spoluvlastníckeho podielu spoluvlastníkom musí byť dôsledkom jej užívania druhým spoluvlastníkom nad rozsah svojho spoluvlastníckeho podielu. Len v takomto prípade sa spoluvlastník užívajúci spoločnú vec nad rozsah spoluvlastníckeho podielu podieľa na prisvojovaní si úžitkovej hodnoty veci vo väčšej miere, než zodpovedá jeho podielu. Nie je pritom rozhodujúce, či tento

stav vyplýva z dohody spoluvlastníkov (okrem ak by jej súčasťou bola aj dohoda o bezplatnom užívaní celej veci alebo jej časti), alebo z rozhodnutia väčšinového spoluvlastníka, alebo či ide o faktický stav. Je zrejmé, že ak by spoločná vec vôbec nebola spoluvlastníkmi užívaná, žiaden nárok na náhradu za jej neužívanie by medzi nimi nevznikol. Rovnako takýto nárok nevzniká ani v prípade, ak spoluvlastník užíva len časť veci v rozsahu neprevyšujúcom jeho spoluvlastnícky podiel, pretože v takomto prípade nič nebráni druhému spoluvlastníkovi, aby sa tiež podieľal na svojom užívacom oprávnení v rozsahu svojho podielu a to užívaním zostávajúcej časti veci. Dôvod, pre ktorý tento spoluvlastník prípadne spoločnú vec neužíva, nie je právne významný a rovnako tak nie je významné ani prípadné užívanie časti veci treťou osobou. Pri posudzovaní rozsahu užívania spoločnej veci však nemusí byť rozhodujúca len veľkosť užívanej časti veci (výmera časti pozemku), ale rozhodujúca môže byť úžitková (hospodárska) hodnota užívanej časti veci, ak je táto hodnota, vzhľadom na konkrétne okolnosti, u jednotlivých častí veci, rozdielna.

30. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobe žalobkyňi, ako výlučnej vlastníčke, následne podielovej spoluvlastníčke sporných nehnuteľností v rozhodnom období, nevyhovelo.

31. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa bola v období od marca 2014 do 26.03.2021 výlučnou vlastníčkou nehnuteľností - rodinného domu súp. č. XXX, postaveného na parcele č. XXX/XX o výmere 161 m², druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie a pozemku parc. č. XXX/X o výmere 574 m² druh pozemku - zastavaná plocha a nádvorie, k. ú. E., obec D. - E., okres H., evidovaných na LV č. XXX. Dňa 27.09.2019 uzatvorili strany sporu kúpnu zmluvu, na základe ktorej žalobkyňa previedla svoj podiel vo výške 4/10 k sporným nehnuteľnostiam na žalovaného. Vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený pod č. vkladu : V 1446/2021 dňa 26.03.2021. Žalobkyňa predmetné nehnuteľnosti neužíva od 27.09.2019, kedy pre vážne narušené vzájomné vzťahy odišla.

32. Základnou spornou otázkou v danej veci bolo zodpovedať, či existovala ústna dohoda o bezodplatnom užívaní nehnuteľností žalovaným, o spôsobe užívania. Súd prvej inštancie pri preukázaní existencie dohody o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti vychádzal z výpovedí strán sporu / z ich priamej výpovede na pojednávaní/ ako i z listinných dôkazov /na ktoré však v odôvodnení nepoukázal/, a tieto súdnemu prieskumu nepodrobil. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, kedy došlo k uzatvoreniu dohody o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti, za akých podmienok, na akú dobu. V tejto časti je rozhodnutie nepreskúmateľné a trpí zjavnými vadami konania. Nie je možné založiť rozhodnutie na priamej reči strán sporu, bez náležitého prieskumu výpovedí, vyhodnotení, resp. spochybnení výpovede. Ústna dohoda o bezodplatnom užívaní v konaní preukázaná nebola, keď žalobkyňa pre nezhody opustila svoju nehnuteľnosť, ktorú mala v rozhodnom období vo výlučnom vlastníctve a na základe zmluvy o prenájme bývala v inej nehnuteľnosti. A navyše, dňa 27.09.2019 uzatvorili strany sporu kúpnu zmluvu, na základe ktorej žalobkyňa previedla svoj podiel vo výške 4/10 k sporným nehnuteľnostiam na žalovaného, pričom vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol povolený až dňa 26.03.2021. Súdna prax v tomto smere dospela k záverom, že dôvod, pre ktorý spoluvlastník spoločnú vec neužíva nie je právne významný. Rovnako je irelevantné, či žalovaný uhrádzal úver príp. poplatky spojené s bývaním. Závery súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nepreukázala, že žalovaný užíval spoločné nehnuteľnosti vo väčšom rozsahu, než mu patril jeho podiel, nie sú správne.

33. Súd prvej inštancie skonštatoval, že nebolo preukázané tvrdenie, že od 09/2019 žalovaný predmetné nehnuteľnosti užíva výlučne v celom rozsahu sám pre svoje potreby a neobmedzene, Odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie neodôvodnil, na základe akých skutkových okolností uzavrel, že tieto tvrdenia preukázané neboli za situácie, že žalobkyňa bola v čase od 03/2014 do 26.03.2021 výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností, tieto pre závažné nezhody neužívala, preto vyššie uvedené závery súdu prvej inštancie sú nesprávne. Dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie sa sústredilo do irelevantných skutkových záverov, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno svojich tvrdení, že išlo zo strany žalobkyne o nútený odchod zo spoločnej domácnosti, kedy mal žalovaný prinútiť žalobkyňu, aby odišla. Odvolací súd zdôrazňuje, že neužívanie nehnuteľnosti druhým spoluvlastníkom nie je právne významné.

34. Závery súdu prvej inštancie, že nárok uplatnený žalobou titulom bezdôvodného obohatenia ani titulom zaplatenia náhrady za neužívanie nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve nie je dôvodný, sú nesprávne, z vykonaného dokazovania nevyplývajú a rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné.

35. Poukaz žalovaného vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne, že súd prvej inštancie jednoznačne vo svojom odôvodnení rozsudku, a to konkrétne v bodoch 31., 32., 33., jasne určil, kedy sa dohoda uzatvorila (pri odchode žalobkyne zo spoločnej domácnosti), aký mala obsah (ja budem uhrádzať dohodnuté náklady a budem bezodplatne v dome bývať), kto túto dohodu uzatvoril, nie je dôvodný a tieto závery z odôvodnenia rozhodnutia nevyplývajú.

36. Je potrebné, aby súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie za účelom posúdenia uplatnených nárokov žalobkyne nielen čo do základu, ale aj výšky, nakoľko medzi stranami sporu nedošlo k uzatvoreniu dohody o bezodplatnom užívaní nehnuteľnosti, ktorú skutkovú okolnosť nemal za preukázanú a na ktorej založil svoje nesprávne rozhodnutie. Len samotná skutočnosť, že žalovaný bude platiť úver a poplatky spojené s užívaním nehnuteľnosti nezakladajú dohodu o bezodplatnom užívaní. Žalobkyňa opustila nehnuteľnosť, ktorej bola v tom čase výlučnou vlastníčkou, po vzájomných nezhodách, ktorú skutočnosť súd prvej inštancie nezohľadnil.

37. Podľa § 147 ods. 1, 2 CSP, žalovaný môže uplatniť svoje právo proti žalobcovi vzájomnou žalobou. Vzájomnou žalobou je i prejav žalovaného, ktorým proti žalobcovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len ak navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil žalobca; inak súd posudzuje taký prejav len ako prostriedok procesnej obrany žalovaného.

38. Podľa § 152 CSP, hmotnoprávna námietka je právny úkon strany spôsobujúci zmenu, zánik alebo oslabenie práva protistrany.

39. Žalovaný je oprávnený uplatniť v prebiehajúcom spore aj svoj vlastný kompenzačný nárok voči žalobcovi, pričom ide o pohľadávku, ktorú je možné jednostranne započítať proti žalobou uplatnenej pohľadávke podľa predpisov hmotného práva. Započítanie pohľadávky je možné len v prípade, že osoba uskutočňujúca započítací úkon nepopiera pohľadávku, proti ktorej započítanie smeruje. Ak žalovaný žalobou uplatnený nárok popiera, nemožno procesný úkon, ktorým sa v priebehu konania domáha plnenia od žalobcu, považovať za kompenzačnú námietku podľa § 147 ods. 2 CSP. V takom prípade ide vždy o vzájomnú žalobu a to aj pokiaľ je žalovaným uplatňovaná nižšia pohľadávka než je žalobou uplatnená pohľadávka žalobcu. Ak žalovaný nárok žalobcu nepopiera a v konaní vznesie kompenzačnú námietku kompenzačnou, je takáto hmotnoprávna námietka kompenzačná podľa § 152 CSP, ktorú zákon zaraďuje medzi prostriedky procesnej obrany.

40. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia, odsek 51. uviedol, že sa nezaoberal dôvodnosťou kompenzačnej námietky vznesenej žalovaným podľa § 152 CSP, keď túto posúdil ako prostriedok procesnej obrany žalovaného a nie ako vzájomnú žalobu a o tejto nerozhodol. Bude úlohou súdu prvej inštancie vysporiadať sa i s podaním žalovaného zo dňa 10.08.2023 vo vzťahu k uplatnenému nároku, tento riadne posúdiť, vyhodnotiť a rozhodnúť.

41. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné a bez ďalšieho zakladá vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, preto odvolací súd rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keď z napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nie sú zrejmé základné atribúty uplatneného nároku a absentuje riadne odôvodnenie.

42. V ďalšom konaní je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a jeho úlohou bude posúdiť nároky žalobkyne titulom bezdôvodného obohatenia ako i titulom zaplatenia náhrady za neužívanie nehnuteľnosti nielen čo do základu, ale aj výšky v rozhodnom období, ktorú uplatnenú výšku žalobkyňou náležite odôvodní v prípade, že nárok žalobkyne uzná za dôvodný, vykoná výsluch strán sporu, oboznámi sa so všetkými listinnými dôkazmi, svoje rozhodnutie náležite odôvodní, posúdi vznesenú námietku premičania ako i návrh žalovaného zo dňa 10.08.2023. Je potrebné zdôrazniť, že

pokiaľ súd prvej inštancie zistí, že niektoré tvrdenia preukázané neboli, odôvodnenie náležite premietne do súdneho rozhodnutia nielen uvedením tvrdení, ale i vyhodnotením tvrdení poukazom na výsledky vykonaného dokazovania. Súd prvej inštancie sa bude zaoberať aj argumentáciou strán uplatnenou v odvolacom konaní, odvolacími námietkami žalobkyne a vo veci znova rozhodne. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

43. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP):

- dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP)

- dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

- dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP)

- dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP)

- v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP)

- dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom (okrem prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).